	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	**Медсестринський догляд за пацієнтами з особливими потребами**
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	І5 Медсестринство
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна, денна
Рік навчання / семестр	IV курс, семестр III
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Усього годин – 90 Лекції – 8 Практичні заняття – 36 Самостійна робота – 46
Викладач	Бондаренко Людмила Павлівна Довгаль Ганна Володимирівна
E-mail	l.bondarenko@krmedkol.com, annadovgal@krmedkol.com
Анотація до курсу	Освітня компонента вивчається на випускних курсах, з метою закріплення раніше сформованих компетентностей по догляду за пацієнтами з особливими потребами. Після успішного завершення курсу здобувачі освіти зможуть ефективно інтегрувати отримані знання у практичну діяльність, забезпечуючи гідні умови перебування пацієнтів з особливими потребами у закладах охорони здоров'я та вдома, сприяючи їхній максимальній адаптації та реабілітації.

Мета та завдання курсу	Мета дисципліни **«Медсестринський догляд за пацієнтами з особливими потребами»** полягає у формуванні у здобувачів освіти професійних компетентностей, що забезпечують здатність застосовувати теоретичні знання на практиці для організації та надання комплексного догляду. Це сприятиме розвитку практичних умінь і навичок, підвищенню якості реабілітаційного догляду, ефективності командної роботи, а також оптимізації використання наявних ресурсів у системі охорони здоров'я. Особлива увага приділяється формуванню стресостійкості та емоційної врівноваженості у членів родини, які проживають разом з особами з особливими потребами, налагодженню комунікації з пацієнтами та їхніми родинами. ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії. СК1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і

	фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу. СК5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, задля ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК9Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовування фармакологічних засобів у професійній діяльності. СК10Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги. СК11Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя). СК14Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.
Програмні результати навчання	РН2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності. РН3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я. РН4. Вести медичну документацію відповідно за формами, встановленим нормативно-правовими документами. РН5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності. РН6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей. РН8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання

	лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта . РН9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах. РН10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії. РН11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності. РН12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги . РН13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу. РН15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацією реконвалесцентів та диспансеризацією пацієнтів.

Зміст курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам.робота
1	Стратегічні напрями розвитку реабілітаційного медсестринства. Філософія догляду і командної роботи. Функції медсестри в складі мультидисциплінарної команди. Сучасні підходи до медсестринського догляду за пацієнтами з обмеженими можливостями. Досвід європейських країн, США та Японії.	2	
	Еволюція питання піклування про хворих та людей з інвалідністю від часів Київської Русі, Середньовіччя до нашого часу.		4
	Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006 рік, ст.25.33)		4
	Резолюція ВООЗ щодо посилення ролі медичних сестер у сфері інклюзивної охорони здоров'я.		4

	Закони України: «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про соціальну захищеність осіб з інвалідністю в Україні», «Про соціальні послуги».		4
	Досвід медсестринського догляду за пацієнтами з особливими потребами в європейських країнах (Франція, Польща) та Англія.		4
2.	Психологічні основи спілкування медичної сестри і пацієнта. Розвиток емоційної стійкості та стресостійкості у родині, де є людина з обмеженими можливостями.	2	
	Клінічна класифікація типів пацієнтів. Тактика медичної сестри в залежності від типу пацієнта.		2
	Стратегія копінгу у стресових ситуаціях.		2
3.	Реабілітаційне медсестринство у відділеннях різного профілю. Комплексний догляд: постільний комфорт, гігієна, профілактика пролежнів, розвиток навичок самообслуговування у пацієнтів з особливими потребами	2	
	Сучасні засоби переміщення пацієнта		2
	Пристосування для збереження або відновлення здатності до самообслуговування.		2
	Особливості спілкування з пацієнтами з порушенням зору, слуху		2
	Навчання членів родини догляду та комунікації з пацієнтами з обмеженими можливостями		2
	Використання арт-педагогіки та арт- терапії у соціальній роботі з пацієнтами з обмеженими можливостями		2
	Ключові корекційні технології: логопедичний масаж, артикуляційна гімнастика, звукова корекція, дихальні вправи, мовленеві тренажери		4
	Складання анкети-скринінгу для визначекння рівня стосунків у родині, де мешкають особи з обмеженими можливостями.		2

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин	Години
01	Технології соціальної адаптації для пацієнтів з обмеженими потребами	4	4
02	Психологічні основи спілкування медичної сестри і пацієнтів з особливими потребами	4	4
03	Психологічні основи спілкування медичної сестри і пацієнтів з особливими потребами	4	4
04	Комплексний догляд : постільний комфорт, гігієна, профілактика пролежнів, розвиток навичок самообслуговування пацієнтів з особливими потребами.	4	4

05	Реабілітаційний медсестринський догляд за особами з обмеженими можливостями після перенесеного інсульту та інфаркту.	4	4
06	Реабілітаційний медсестринський догляд за пацієнтами з психо-неврологічними захворюваннями.	4	
07	Особливості медсестринського догляду за пацієнтами з сенсорними порушеннями .	4	
08	Комплексний медсестринський догляд за пацієнтами із спінальною травмою внаслідок воєнних дій.Позиціонування та переміщення пацієнтів із спінальною травмою внаслідок воєнних дій.	4	4
09.	Підсумкове заняття.	4	4
	Разом	**36**	28

Пререквізити	«Українська мова за професійним спрямуванням», «Основи психології та міжособове спілкування», “Основи медсестринства”
Кореквізити	« Медсестринство у внутрішній медицині», « Медсестринство в хірургії», «Медсестринство в педіатрії».
Постреквізити	« Медсестринство у внутрішній медицині», « Медсестринство в хірургії», « Медсестринство в педіатрії».
Методи навчання	Лекції: інтерактивні, мультимедійні, з використанням презентацій, відеофрагментів, опитувань, клінічних кейсів. Розповідь, бесіда, дискусія – діалогова взаємодія з елементами дебатів, опитувань, використанням платформ Classroom. Робота в малих групах, моделювання професійних ситуацій. Освітні проєкти Підготовка до ліцензійного іспиту «ЄДКІ» – онлайн - тести. . Консультування онлайн, індивідуальні консультації Робота з джерелами – пошук наукової інформації в базах інтернет.Методи контролю та самоконтролю .
Методи контролю	Усне та письмове опитування; онлайн-тестування кейс-завдання (розв’язання ситуаційних завдань);створення презентацій; контроль практичного тренінгу згідно протоколів діяльності медичної сестри; моделювання професійних ситуацій; тестовий контроль; контроль виконання самостійної роботи; самооцінювання та взаємооцінювання
Види контролю	тематичний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану (ЕДКІ (тестовий контроль в програмі Колоквіум)
Перелік практичних навичок та умінь	

1. Виявляти проблеми пацієнта, формулювати медсестринський діагноз.
2. Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняному візку, кріслі-візку, на руках, пішки).
3. Переміщення пацієнта в ліжку і різні види його положення (на спині, на животі, у положенні Фаулера і Сімса).
4. Вимоги до постільної білизни. Зміна постільної і натільної білизни тяжкохворим.
5. Визначати ступінь ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
6. Проводити заходи з профілактики пролежнів.
7. Обробляти шкіру за наявності пролежнів.
8. Здійснювати заходи з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
9. Здійснювати заходи з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки).
10. Здійснювати заходи з догляду за вухами, оброблювання зовнішнього слухового ходу.
11. Здійснювати заходи з догляду за носовими ходами.
12. Здійснювати заходи з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації).
13. Подавати сечоприймач, судно тяжкохворим.
14. Годувати тяжкохворого пацієнта з ложки і напувальниці.
15. Здійснювати штучне харчування пацієнта (на фантомі).
16. Вимірювати температуру тіла. Реєструвати дані термометрії в температурному листі.
17. .Підраховувати частоту дихальних рухів. Реєструвати дані в температурному листі.
18. Подавати кисень через маску, носові катетери і канюлі.
19. Досліджувати пульс. Реєструвати дані в температурному листі.
20. Вимірювати артеріальний тиск. Реєструвати дані в температурному листі.
21. Визначати набряки.
22. Надавати допомогу під час блювання, аспірації блювотних мас.
23. Застосовувати газовідвідну трубку.
24. Застосовувати очисну клізму.
25. Застосовувати сифонну клізму.
26. Проводити катетеризацію сечового міхура м’яким катетером.
27. Промивати сечовий міхур.
28. Застосовувати міхур з льодом.
29. Застосовувати грілку.
30. Навчати пацієнта користуванню кишеньковим інгалятором.
31. Закрапувати краплі в очі, ніс, вуха, закладати мазь за нижнє повіко.
32. Виконувати внутрішньошкірні ін’єкції (на фантомі).
33. Виконувати підшкірні ін’єкції (на фантомі).
34. Виконувати внутрішньом’язові ін’єкції (на фантомі).
35. Встановлення та догляд за периферичним венозним катетером.
36. Виконувати внутрішньовенні ін’єкції (на фантомі).
37. Брати кров з вени для лабораторного дослідження шприцом та вакуумною пробіркою (на фантомі).
38. Збирати і заповнювати систему для внутрішньовенних вливань.
39. Виконувати внутрішньовенне краплинне вливання ліків(на фантомі).

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Два типи спілкування: вербальний і невербальний. Їхня характеристика.
2. Підтримка зв’язків з пацієнтами, нездатними до вербального спілкування.

3. Самоконтроль медичної сестри при невербальному спілкуванні (вираз обличчя, міміка, жести).
4. Проблеми пацієнта, пов'язані з порушенням задоволення фізіологічних потреб.
5. Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняному візку, кріслі-візку, на руках, пішки).
6. Види режимів рухової активності.
7. Правильна біомеханіка при різних положеннях тіла.
8. Переміщення пацієнта в ліжку і різні види його положення (на спині, на животі, у положенні Фаулера і Сімса).
9. Запобігання травмам у пацієнта. Специфіка ризику травм у пацієнтів різного віку.
10. Вимоги до постільної білизни. Зміна постільної і натільної білизни тяжкохворим.
11. Правила збирання і транспортування брудної білизни.
12. Пролежні. Методика визначення ступеня ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
13. Види штучного харчування пацієнта: через зонд, через гастростому, парентерально, за допомогою живильної клізми.
14. Стадії гарячки, особливості спостереження та догляду за пацієнтами в стані гарячки.
15. Спостереження і догляд за пацієнтом під час задишки, кашлю, кровохаркання.
16. Показання та протипоказання до застосування тепла та холоду. Можливі ускладнення та їх профілактика.
17. Правила роздачі лікарських засобів. Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби.
18. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Тактика медичної сестри.
19. Саморегуляція поведінки як одна з важливих функцій психіки людини.
20. Принципи ставлення до життя, які сприятливо впливають на мотиваційну саморегуляцію. Реалізація програми самовиховання.
21. Психологічний захист.
22. Аутотренінг як система концентрованого саморозслаблення і самонавіювання.

Політика курсу

Опанування ОК «Медсестринський догляд за пацієнтами з особливими потребами» передбачає систематичну участь здобувача освіти в освітньому процесі, підготовку до практичних занять, своєчасне та самостійне виконання навчальних завдань, дотримання принципів академічної доброчесності, професійної етики та деонтології.

Особлива увага приділяється комплексному догляду за пацієнтами з особливими потребами. Курс охоплює медичні, психологічні, соціальні та етичні аспекти взаємодії з пацієнтами різних вікових груп, які мають тимчасові або постійні обмеження життєдіяльності (порушення опорно-рухового апарату, зору, слуху, інтелектуального розвитку, психічні розлади, а також пацієнти похилого віку та паліативні хворі).

Пропущені заняття та невиконані обов'язкові види робіт опрацьовуються відповідно до встановленого у Коледжі порядку. Використання цифрових ресурсів та інструментів ШІ допускається як допоміжний засіб навчання за умови критичного оцінювання інформації, самостійності виконання завдань та дотримання академічної доброчесності. Комунікація учасників освітнього процесу ґрунтується на взаємоповазі, відповідальності, партнерстві та професійній етиці.

Політика оцінювання

Оцінювання результатів навчання з освітнього компонента «Медсестринський догляд за пацієнтами з особливими потребами» за ОПП "Лікувальна справа", «Сестринська справа» здійснюється на засадах об'єктивності, систематичності, прозорості, академічної доброчесності та відповідності визначеним результатам навчання. Передбачено тематичне та підсумкове оцінювання.

Політика оцінювання базується на комплексному та компетентнісному підходах. Вона поєднує

теоретичні знання з деонтологією, психологічною готовністю та бездоганним володінням практичними навичками. Обов'язковими є дотримання правил техніки безпеки та академічної доброчесності. Порядок відпрацювання пропущених занять, повторного оцінювання та оскарження результатів визначається відповідними внутрішніми нормативними документами Коледжу. Результати самостійної роботи враховуються відповідно до визначених критеріїв. Підсумкова оцінка формується відповідно до системи оцінювання, встановленої у Коледжі. Повторне оцінювання, відпрацювання пропущених занять та оскарження результатів здійснюються відповідно до внутрішніх нормативних документів Коледжу. Під час усіх видів контролю здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Інформаційні ресурси

- В.М. Лісовий, Л.П. Ольховська, В.А. Капусник «Основи медсестринства» підручник. - К. ВСВ «Медицина», 2026.
- Н.М.Касевич - підручник, Загальний догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка: навчальний посібник-- К.: Здоров'я, 2018.-464с.
- В.В. Стасюк - підручник, Медсестринство у внутрішній медицині, Київ, ВСВ Медицина, 2014, 536
- Т.І. Кареліна, Н.М. Касевич - К.: Медицина, 2010. - 296 с. Медсестринство в неврології: Підручник

Конспект лекцій, електронні посилання

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії фундаментальних медичних дисциплін та практичної підготовки

Протокол № ____ від «____» _____ 2026 р.

Голова ЦК _____ / _____ /

(підпис) (прізвище, ім'я)